

Bryssel, 30. huhtikuuta 2025
(OR. en)

8187/25

SPORT 18

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Urheilijoiden rooli urheilupolitiikan luomisessa – <i>Periaatekeskustelu</i>

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena puheenjohtajavaltion valmisteluasiakirja asiakohdassa mainitusta aiheesta neuvostossa (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) 13. toukokuuta 2025 käytävää periaatekeskustelua varten.

Urheilijoiden rooli urheilupolitiikan laatimisessa

Johdanto – keskustelun tausta

Urheilijoiden rooli urheiluyhteisössä ei rajoitu pelkästään tulosten saavuttamiseen kansallisilla ja kansainvälisillä areenoilla. Urheilijat osallistuvat yhä aktiivisemmin julkiseen keskusteluun ja toimivat mielipidevaikuttajina ja systeemisten muutosten alullepanijoina. Se, kuinka laajasti urheilijat osallistuvat virallisia teitä pitkin ja suoraan päätöksentekoihin, vaihtelee kuitenkin EU:n jäsenvaltioiden välillä. Kun otetaan huomioon urheilualan lukuisat haasteet ja kasvava tarve läpinäkyville ja osallistaville urheilupolitiikoille, on tarpeen ottaa urheilijat järjestelmällisesti mukaan päätöksentekoon ja strategiaan prosesseihin.

Urheilun eurooppalaisen mallin yhtenä tavoitteena on tukea ja helpottaa aliedustettujen ryhmien mahdollisuuksia osallistua urheilua koskevaan päätöksentekoon sekä kannustaa näitä ryhmiä olemaan aktiivisesti mukana tässä prosessissa. On korostettava, että urheilijoiden kokemuksen, osaamisen ja ammatillisen näkemyksen avulla voidaan kehittää tehokkaammin ratkaisuja sekä urheilupolitiikkaa. Heidän näkemyksensä auttaa mukauttamaan ratkaisut paremmin urheiluyhteisön todellisiin tarpeisiin kaikilla tasoilla. Tässä yhteydessä on aiheellista aloittaa keskustelu jäsenvaltioiden edustajien välillä.

Puheenjohtajavaltio Puolan ehdottama keskustelunaihe korostaa tarvetta muuttaa urheilijoiden rooli urheilupolitiikan vastaanottajista sen laatijoiksi avoimuuden, osallistumisen ja hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti.

Urheilijoiden merkitys sidosryhminä urheilupolitiikassa

Urheilijat – sekä aktiiviurheilijat että urheilu-uransa jo lopettaneet – ovat keskeisiä sidosryhmiä urheilupolitiikassa. Urheilijat voivat sellaisen ainutlaatuisen näkökulmansa ansiosta, jota ensikäden kokemus urheiluun liittyvistä rakenteista on muovannut, tunnistaa urheiluyhteisön todelliset tarpeet, tuoda esille systeemisiä esteitä ja ehdottaa ratkaisuja, jotka ovat sekä alalle ominaisia että realistisia. Toimintapolitiikkojen, ohjelmien ja strategioiden suorina edunsaajina urheilijat ovat usein tietoisia siitä, mitkä asiat toimivat ja mitä olisi parannettava, esimerkiksi valmentajien koulutuksen laadun tai urheilijoiden tukijärjestelmien osalta. Urheilijoiden oikeuksien olisi oltava keskeinen osa heitä koskevia aloitteita.

Sekä aktiiviurheilijoiden että entisten kilpaurheilijoiden – erityisesti olympia- ja maajoukkueurheilijoiden – saaman julkisen arvostuksen lisäksi heillä on vaikutusvaltaa, joka ulottuu urheiluyhteisön ulkopuolelle. Näin ollen heidän osallistumisensa päätöksentekoprosesseihin voi merkittävästi lisätä strategisten toimien legitimitettä, vahvistaa yhteistyötä muiden sidosryhmien kanssa ja lisätä mahdollisuuksia politiikan tehokkaaseen toteuttamiseen.

Urheilijat jatkavat usein ammattiuraansa urheilun organisaatiorakenteissa sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. He ovat liittojen, olympiakomiteoiden ja urheilijayhdistysten johtokunnissa ja toimivat asiantuntija- ja neuvontatehtävissä. Urheilijoiden vaikutusvalta ulottuu kuitenkin kilpaurheilua laajemmalle – tehdessään yhteistyötä media- ja koulutusalan kanssa sekä osallistuessaan sosiaalisiin aloitteisiin heillä on merkittävä rooli myös ruohonjuuritason urheilun kehittämisessä. Saavutustensa ja julkisten esiintymistensä ansiosta urheilijat innostavat erilaisia yhteiskuntaryhmiä harrastamaan liikuntaa, mikä edistää terveellisiä elämäntapoja ja kannustaa harrastamaan tiettyjä urheilulajeja. Sen lisäksi, että heidän omistautumisensa auttaa luomaan myönteistä kuvaa urheilusta, se myös lisää välillisesti yhteiskunnan aktiivisuutta. Urheilijat voivat olla merkittävässä roolissa ruohonjuuritason urheilun kehitysstrategioiden muotoilussa ja toteutuksessa toimimalla niiden lähettiläinä.

Urheilu-uran aikana hankitut taidot ja monenlainen toiminta eri aloilla tekevät urheilijoista luonnollisia kumppaneita urheilupolitiikan laatimiseen. Urheilijoiden ottaminen mukaan poliittiseen päätöksentekoon tukee sellaisen osallistavamman ja vaikuttavamman urheilujärjestelmän luomista, joka vastaa sekä ammattiuurheilijoiden että laajemman urheiluyhteisön tarpeisiin.

Sekä jäsenvaltioiden että EU:n hallinnon näkökulmasta katsottuna on erityisen tärkeää luoda kestäviä ja läpinäkyviä mekanismeja urheiluyhteisön kanssa käytävää vuoropuhelua varten. Kun tämä yhteisö saa äänensä kuuluviin virallisia teitä, sillä voi olla merkittävä rooli suunniteltaessa kestäväää ja vaikuttavaa urheilun kehittämisspolitiikkaa kaikkialla Euroopassa.

Urheilijoiden järjestelmällinen osallistuminen päätöksentekoprosesseihin – suositukset ja toimintakehotukset

Sekä nykyisten että entisten urheilijoiden ottaminen mukaan suunnitteluprosesseihin ja toimien toteuttamiseen voi tapahtua monin eri tavoin sekä kansallisella että EU:n tasolla. Näihin voi kuulua seuraavaa:

- perustetaan kansallisiin liittoihin, urheiluministeriöihin ja asiaankuuluviin EU:n toimielimiin neuvoa-antavia toimikuntia, joissa on mukana urheilijoita;
- varmistetaan urheilijoiden riittävä edustus urheilupolitiikan kehittämisestä vastaavissa elimissä;
- tuetaan urheilijoiden johtamiskoulutusta ja sosiaalista johtajuutta (esimerkiksi julkista politiikkaa, urheiluhallintoa ja urheilulainsäädäntöä koskevan koulutuksen avulla);
- edistetään julkishallinnon, urheilujärjestöjen ja laajemman urheiluyhteisön välisiä kumppanuuksia.

Periaatekeskustelun ohjaamiseksi puheenjohtajavaltio pyytää ministereitä vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisia mahdollisuuksia ja haasteita liittyy urheilijoiden osallistumiseen urheilupolitiikkaa koskeviin päätöksentekoprosesseihin?
2. Millaisia aloitteita maassanne on toteutettu urheilijoiden ottamiseksi mukaan urheilupolitiikan laatimiseen?
3. Miten Euroopan unioni voi tukea jäsenvaltioita, kun kehitetään alustoja urheilijoiden kanssa käytävää vuoropuhelua varten?